



Memòria general del Projecte d'Ordre, sobre l'organització de les llistes de perits i del procediment del pagament dels peritatges judicials a càrrec del Departament de Justícia, Drets i Memòria

De conformitat amb el que disposa l'article 64.2 de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya s'emet la següent memòria general en relació amb el Projecte d'ordre, sobre l'organització de les llistes de perits i del procediment del pagament dels peritatges judicials a càrrec del Departament de Justícia, Drets i Memòria (v.6 que s'annexa).

a) Justificació de la necessitat de la disposició i adequació als fins que es persegueixen

L'Ordre JUS/419/2009, de 17 de setembre, relativa al pagament dels peritatges judicials a càrrec del Departament de Justícia va regular els peritatges realitzats davant dels òrgans judicials amb seu a Catalunya el cost dels quals corresponia assumir al Departament de Justícia, Drets i Memòria.

Aquesta regulació tenia un doble objectiu: d'una banda, garantir la prestació del servei de peritatges quan aquests haguessin de ser a càrrec de l'Administració, establint un sistema de tramitació dels pagaments amb respecte als principis de subjecció als pressupostos previstos i a la utilització racional dels recursos públics i generalitzant el pagament avançat dels peritatges, i, de l'altra, garantir als professionals el cobrament de la seva tasca sense necessitat d'esperar que finalitzés el procediment judicial.

L'Ordre JUS/419/2009 va ser la primera regulació positiva d'aquesta matèria d'ençà que s'havia aprovat la Circular 2/2003, de 23 d'abril, de la Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia, relativa al pagament dels peritatges judicials, la qual va fixar unes quanties màximes per al pagament avançat de determinades tipologies de peritatges.

El temps transcorregut des de l'entrada en vigor de la Circular 2/2003, va dur al Departament de Justícia, Drets i Memòria, a plantejar-se la necessitat de fer un pas endavant per tal de millorar la prestació del servei i, alhora, conjugar els interessos legítims dels perits i l'obligació de l'Administració d'utilitzar els recursos públics disponibles de la manera més eficient possible.

Per això, l'Ordre JUS/419/2009 va ampliar el ventall dels peritatges judicials susceptibles de pagament avançat i el va fer extensiu a tots aquells peritatges, amb independència de l'ordre jurisdiccional, el cost dels quals pugues correspondre assumir al Departament de Justícia, Drets i Memòria. Així, es van fixar unes quantitats que el Departament pot avançar als professionals una vegada realitzat el peritatge i abans que recaigui la resolució definitiva que posi fi al procediment judicial.

Per establir aquestes quantitats es van tenir en compte els barems que s'establiren a la Circular 2/2003, posats en relació amb el cost i la dificultat que presentaven de mitjana els diferents tipus de peritatges.

De nou, el temps transcorregut des de l'entrada en vigor de l'Ordre JUS/419/2009, i l'experiència assolida a través dels anys, fan necessari fer un pas endavant per tal de millorar la prestació del servei dels peritatges judicials, incorporant eines de gestió més actuals com el tràmit electrònic de pagament a càrrec del Departament de Justícia, Drets i Memòria; establint un import únic dependent dels tipus de peritatges, segons sigui l'objecte del dictamen pericial; i implicant els col·legis i associacions professionals o si s'escau, entitats anàlogues tant en l'elaboració de les llistes i com en la formació dels professionals, com una garantia de la prestació adequada del servei.

S'analitzen a continuació les principals novetats que incorpora la disposició projectada.

a) Quant a la fixació d'un import únic, s'ha tingut en compte, entre d'altres, els imports aprovats per altres comunitats autònomes amb competències en la matèria, i el cost social d'aquest servei, per la funció social que es realitza. Així, en funció de l'objecte del peritatge judicial, la disposició projectada estableix els preus dels peritatges ordinaris, sense perjudici que, si es donen determinades circumstàncies (cas dels peritatges extraordinaris), es pugui autoritzar, amb caràcter excepcional, un import superior al fixat per a cada tipus de peritatge en funció d'un preu/hora.

Així, s'adverteix que l'annex de l'Ordre JUS/419/2009 ara vigent estableix una quantitat compresa dins d'uns intervals, d'acord amb l'objecte del dictamen pericial. Aquest sistema, de barem o interval, produeix a la pràctica una variabilitat d'imports sobre peritatges similars que compliquen la gestió de la tramitació del pagament per part dels òrgans competents del Departament, això són, les gerències i els serveis territorials, que han de fixar l'import final dins el barem sense criteris específics que aportin seguretat i siguin uniformes a tots els àmbit territorials. Per això, la disposició projectada estableix un import fix, segons l'objecte del peritatge, en el cas dels peritatges que ara es qualifiquen, a efectes del pagament, com ordinaris.

Per fixar aquest import únic i fix s'ha tingut en consideració el temps transcorregut des de l'aprovació de l'Ordre JUS/419/2009, i entre d'altres aspectes, la funció social que es realitza en aquest àmbit.

Com a punt de partida, en tractar-se d'un barem per cada tipus de peritatge, s'ha pres de referència el preu mig en cada cas a partir del qual s'ha aplicat un percentatge d'increment igual en tots els casos que correspon a un càlcul de l'IPC acumulat dels darrers anys, que és del 29%, tal com és de veure al quadre següent:

Tipologies actuals	Barem intermig	Barem intermig +29%	Despesa prevista amb barem intermig +29%
1 Béns mobles, vehicles, joies i objectes preciosos	53,00 €	69 €	942.609,00 €
2 Danys a béns immobles	85,00 €	110 €	400.770,75 €
3 Maquinària industrial	255,00 €	329 €	7.565,85 €
4 Antiguitats i obres d'art	255,00 €	329 €	328,95 €
5 Electrònica, informàtica i telecomunicacions	255,00 €	329 €	4.837,50 €
6 Auditoria i valoracions empresarials	510,00 €	658 €	46.053,00 €
7 Informes mèdics, psicològics i dels professionals sanitaris	425,00 €	548 €	60.855,75 €
8 Comprovacions topogràfiques, edificació	340,00 €	439 €	11.403,60 €
9 Pericials cal·ligràfiques	255,00 €	329 €	7.417,50 €
10 Valoracions béns immobles, hipotecaris	255,00 €	329 €	33.552,90 €
11 Ambientals	340,00 €	439 €	1.754,40 €
12 Peritatges acordats en execucions socials	130,00 €	168 €	19.285,50 €
99 Altres			107.493,12 €
			1.643.927,82 €

Import sense tenir en compte l'import de les previsions de cost (categoria 99 Altres):			1.536.434,70 €
--	--	--	----------------

Actualment la dotació pressupostària per al desenvolupament del servei de peritatges judicials és de 1,00 ME (211/227.0003 Valoracions i peritatges). Si prenem en consideració l'import del barem mig de cada tipologia aplicant-hi un augment del 29%, i tenim en compte la despesa de 2022 incrementada un 2%, resulta que el càlcul del cost deriva en una necessitat pressupostària de 643.927,82€ que s'aplicaria a partir de l'aprovació de la disposició en la proporció corresponent.

Com a referència es pot prendre també l'evolució de la despesa de peritatges des del 2018:

Despesa anual de peritatges	
Any	Import
2018	1.003.462,64 €
2019	921.595,41 €
2020	733.365,75 €
2021	898.375,73 €
2022	999.050,78 €
2023	950.812,66€

b) La regulació ara projectada incorpora així mateix dos nous tipus de peritatges, segons l'objecte del dictamen pericial, com són la falsificació de marques (tèxtils i altres) i els informes psicològics, psicosocials i socials, que abans se subsumien en d'altres tipus, i que es justifiquen per l'increment de d'algunes activitats il·lícites.

c) Als efectes del pagament, el projecte d'ordre distingeix dos tipus de peritatges, els ordinaris i els extraordinaris. Aquests últims requereixen que amb caràcter previ s'autoritzi el pagament pels òrgans competents del Departament. Per a aquest tipus de peritatges es fixa un preu/hora. Tenen aquesta consideració aquells peritatges amb una especial complexitat tècnica i aquells altres que, per la naturalesa de l'objecte del dictamen, no sigui possible ni per analogia incloure en cap dels tipus establerts a les lletres a) a m) de l'article 3 projectat. Es contraposen, així, als peritatges considerats ordinaris, els qual es paguen, segons el seu objecte, amb les quantitats fixades a l'annex.

d) El projecte d'ordre incorpora altres novetats.

- A diferència del que succeeix actualment (article 5 de l'Ordre JUS/419/2009) no s'exclouen els peritatges acordats en un procediment d'execució.

- Es regula més específicament el procediment d'autorització prèvia del pagament en els peritatges extraordinaris (article 12 de la disposició projectada)

- Es regula detalladament la participació i la implicació i responsabilitat que tenen els col·legis i associacions professionals i si escau, entitats anàlogues en l'elaboració de les llistes de perits que el Departament posa disposició dels òrgans judicials i fiscalies i en la formació dels professionals que s'inscriuen a les llistes, com una garantia de la prestació adequada del servei.

- Es recorda l'obligació del perit d'acceptar l'encàrrec que se li faci, tret que concorri causa d'incompatibilitat o altra causa justificada segons la legislació processal.

- En el procediment de reintegrament de les quantitats pagades, es regula específicament que el perit ha d'incloure a la part final de l'informe la sol·licitud adreçada al jutjat o tribunal que els honoraris del peritatge es tinguin en compte a la taxació de costes que es practiqui en el moment processal oportú.

b) Marc normatiu en què s'insereix la proposta de disposició reglamentària

El projecte d'Ordre s'insereix en el marc de les competències en matèria de justícia que l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 atribueix a la Generalitat, i en contret de les competències de provisió dels mitjans materials i econòmics de l'Administració de justícia a Catalunya (article 104) i d'ordenació dels serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta (article 106).

Des d'una perspectiva de dret material, l'article 473.1 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, estableix que poden prestar serveis a l'Administració de justícia el personal funcionari d'altres administracions que, amb caràcter ocasional o permanent, sigui necessari per auxiliar-la en el desenvolupament d'activitats concretes que no siguin les pròpies dels cossos de funcionariat al servei de l'Administració de justícia i que requereixin coneixements tècnics o especialitzats. Així, els jutges o jutgesses i els magistrats o magistrades poden nomenar com a perit els funcionaris o funcionàries, els organismes o els serveis tècnics dependents de les administracions públiques que, tal com disposa l'article 465 de la Llei d'enjudiciament criminal, no tenen dret a reclamar honoraris, sens perjudici de les indemnitzacions que els corresponguin i que, de conformitat amb la normativa sobre indemnitzacions per raó del servei, són a càrrec del crèdit pressupostari assignat al Ministeri o l'organisme al qual pertanyi el perit o perita.

Així mateix, la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, tenint en compte la possibilitat d'utilització dels recursos públics per peritar que preveu la Llei orgànica del poder judicial, i amb la finalitat de conjugar, d'una banda, l'accés de tota la ciutadania a la tutela judicial efectiva i, de l'altra, la racionalització en la utilització dels recursos públics, en l'article 6.6 estableix que la regla general ha de ser que els peritatges vagin a càrrec del personal tècnic adscrit als òrgans jurisdiccionals o de funcionaris, organismes o serveis tècnics dependents de les Administracions públiques, i que, només excepcionalment i quan per inexistència de tècnics o tècniques en la matèria, no sigui possible l'assistència pericial per perits o perites dependents dels òrgans jurisdiccionals o de les Administracions públiques, el peritatge es pugui dur a terme, si el jutge o jutgessa o tribunal ho estima pertinent mitjançant una resolució motivada, a càrrec de tècnics o tècniques privats.

La Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, va establir la necessitat de regular el procediment per designar judicialment els perits, d'acord amb la qual els diversos col·legis professionals o, si escau, entitats anàlogues, com també les acadèmies i les institucions culturals i científiques han de trametre cada any una llista dels membres disposats a actuar com a perits o perites judicials, i va determinar, en el seu article 339.2, en cas de designacions judicials de perits a instància de qualsevol de les parts, el cost del dictamen serà a càrrec de qui l'hagués demanat, i no poden imputar-se a les Administracions públiques.

En aquest sentit, les Administracions públiques únicament assumiran el càrrec generat per la intervenció del perit quan sigui sol·licitada per la part beneficiària del dret a l'assistència jurídica gratuïta o quan hagi estat acordada per l'òrgan judicial, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal. Així mateix, li correspon assumir el cost de les pericials acordades pel Ministeri Fiscal en fase d'investigació prèvia al procés penal i durant la instrucció d'un procediment penal i en el transcurs de la instrucció del procediment establert a la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal del menor, sempre que, de conformitat amb la legislació processal, no siguin a costa de les parts.

Arran de l'entrada en vigor de la Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal, sobre el procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de

determinats delictes i faltes, i de modificació del procediment abreujat i en compliment de l'apartat 3 de la seva disposició final primera, el Departament de Justícia, Drets i Memòria va elaborar una llista específica de professionals i de tècnics i tècniques amb disposició a actuar de forma immediata davant els jutjats de guàrdia per celebrar els anomenats judicis ràpids, i va introduir el pagament avançat d'aquest tipus de peritatges, per tal d'assegurar l'assistència pericial en aquest tipus de procediments.

D'aquesta manera, l'aleshores Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia va aprovar la Circular 2/2003, de 23 d'abril, relativa al pagament dels peritatges judicials, la qual introduïa, entre altres mesures, la fixació d'unes quanties màximes per al pagament avançat de determinades tipologies de peritatges, amb la qual garantia, d'una banda, la prestació del servei de peritatges als òrgans judicials i, de l'altra, la utilització racional dels recursos públics.

Aquest era el marc normatiu en què es va aprovar l'Ordre JUS/419/2009 i en el qual s'insereix igualment l'ordre ara projectada.

c) Relació de les disposicions afectades pel projecte de disposició reglamentària i la taula de vigències i derogacions resultants

La disposició ara projectada deroga l'Ordre JUS/419/2009.

d) Competència de la Generalitat sobre la matèria

Tal com resulta de l'exposat a l'apartat b) d'aquesta memòria, la competència de la Generalitat en matèria de peritatges judicials resulta de les competències en matèria de justícia que l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 atribueix a la Generalitat, i en contret de les competències de provisió dels mitjans materials i econòmics de l'Administració de justícia a Catalunya (article 104) i d'ordenació dels serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta (article 106).

Les funcions i serveis en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia i de les fiscalies, es van traspasar de l'Administració de l'Estat a la Generalitat, en virtut dels reials decrets 966/1990, de 20 de juliol, i 409/1996, d'1 de març, i comprenen, entre d'altres, l'examen, la comprovació i el pagament de les indemnitzacions corresponents a perits i perites davant els tribunals de justícia amb seu a Catalunya.

Les funcions i els serveis esmentats es van atribuir al seu dia al Departament de Justícia mitjançant el Decret 129/1996, de 16 d'abril. Més recentment, l'article 3.14.1 del Decret 184/2022, de 10 d'octubre, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments en què s'organitza el Govern i l'Administració de la Generalitat de Catalunya atribueix al Departament de Justícia, Drets i Memòria les funcions relacionades amb l'Administració de justícia a Catalunya i la seva modernització.

Al seu torn, l'article 62.2.f del Decret 47/2022, de 15 de març, de reestructuració del Departament de Justícia, estableix que correspon a la Secretaria per a l'Administració de Justícia establir les directrius dels programes de normalització lingüística, justícia gratuïta, justícia de pau i altres programes de suport en l'àmbit de l'Administració de justícia.

Més concretament, i depenent de la dita Secretaria, l'article 73.1.a del mateix Decret atribueix a la Subdirecció General de Suport Judicial i Coordinació Tècnica la funció d'avaluar el funcionament i organitzar els mitjans necessaris per tal de garantir la prestació dels programes de suport a l'activitat de les oficines judicials. I d'acord amb l'article 75.a correspon al Servei de Programes de Suport Judicial depenent de la Subdirecció General de Suport Judicial i Coordinació Tècnica planificar i avaluar els serveis de peritatge judicial.

La competència de la Generalitat, i més concretament, la del Departament de Justícia, Drets i Memòria, per regular els peritatges judicials resulta doncs de l'esmentada normativa.

e) Relació motivada de les persones i les entitats a les quals s'ha d'atorgar el tràmit d'audiència

La Llei 26/2010 estableix que els projectes de disposició reglamentària que afecten els drets o interessos legítims dels ciutadans se sotmeten al tràmit d'audiència de les persones interessades i es posa a disposició d'aquestes la documentació preceptiva (art. 67.1) i que el tràmit d'audiència als ciutadans establert per l'article 67 no és aplicable a les disposicions que regulen els òrgans, els càrrecs i les autoritats del Govern, ni tampoc a les disposicions orgàniques de l'Administració de la Generalitat o dels organismes que té adscrits o que en depenen (article 67.6).

En aquest sentit, es considera necessària l'obertura del dit tràmit que s'ha d'entendre amb els col·legis i associacions professionals i, si s'escau, entitats anàlogues que s'ocupen de l'estudi de les matèries corresponents a l'objecte de la perícia, i els quals tenen la responsabilitat de confeccionar les llistes de perits objecte de la disposició projectada, i en els termes que en ella s'estableixen, i que el Departament de Justícia, Drets i Memòria, al seu torn, ha de posar a disposició dels òrgans judicials i fiscalies.

D'altra banda, i a pesar que no afecta l'àmbit de les seves competències, es considera oportú traslladar el projecte al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, a la Fiscalia Superior de Catalunya i a la Secretaria de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en la mesura que totes tres institucions són representatives dels diferents estaments de l'Administració de justícia a Catalunya.

f) Informació pública

Pel que fa al tràmit d'informació pública, l'article 68.1 de la Llei 26/2010 estableix que els projectes de disposició reglamentària es poden sotmetre a informació pública per un termini

no inferior a quinze dies hàbils, que es pot reduir fins a un mínim de set dies hàbils si raons degudament motivades així ho justifiquen.

Atès el contingut substantiu de la disposició projectada – de caire organitzatiu- no es creu necessari habilitar aquest tràmit especial d'al·legacions.

g) Altres tràmits participatius: negociació sindical, consulta pública prèvia i participació ciutadana.

1. Negociació sindical

Pel que fa a la participació sindical, vistes les matèries que d'acord amb l'article 37.1 del Text refós de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, han de ser objecte de negociació, i quin és el contingut de la disposició projectada (organitzatiu), no procedeix la negociació amb les organitzacions sindicals més representatives de l'àmbit de l'Administració de justícia a Catalunya.

2. Participació ciutadana i transparència.

D'ençà de l'aprovació de la Llei 39/2015, la normativa reguladora del procediment d'elaboració de les normes afegeix als tràmits tradicionals d'audiència i informació pública en els termes avantdits dels art. 67 i 68 de la Llei 26/2010, i 36.4 de la Llei 13/2008, de 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, dues noves vies de participació, amb la introducció de nous tràmits de consulta en una fase anterior a l'audiència i la informació pública: una consulta preceptiva prèvia a l'elaboració de la norma (article 133.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques) i un procés participatiu obert en el moment inicial del procediment un cop ja s'ha elaborat la norma (article 69 de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern).

2.1 Consulta pública prèvia (article 133.1 de la Llei 39/2015)

Quant a la consulta pública prèvia que estableix l'article 133.1 de la Llei 39/2015, la STC 55/2018 va considerar aquest tràmit –però no la forma com s'ha de realitzar– com a part de les bases del règim jurídic de les administracions públiques. La STC va declarar que bona part de l'article 133 és contrari a l'ordre constitucional de competències, de manera que les previsions de l'article 133 que van més enllà del primer incís de l'apartat 1 (“Amb caràcter previ a l'elaboració del projecte [...] de reglament, s'ha de substanciar una consulta pública”) i de la referència del paràgraf primer de l'apartat 4 (raons que habiliten per a ometre els tràmits de consulta, audiència i informació públiques: “Es pot prescindir dels tràmits de consulta, audiència i informació públiques que preveu aquest article en el cas de normes pressupostàries o organitzatives de l'Administració General de l'Estat, l'Administració autonòmica, l'Administració local o de les organitzacions que en depenen o hi estan vinculades, o quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquin”) desborden allò

que és bàsic i vulneren les competències de la Generalitat de Catalunya, i, per consegüent, no resulten aplicables a l'elaboració de reglaments en l'àmbit de les seves competències.

Sens perjudici d'això anterior, l'article 66 bis de la Llei 26/2010 regula amb caràcter exhaustiu la participació dels ciutadans en l'elaboració de disposicions reglamentàries, i s'hi concreta que, prèviament a l'elaboració del text d'una disposició reglamentària, s'ha de fer una consulta pública a la ciutadania per mitjà del Portal de la Transparència de la Generalitat, i que la consulta s'ha de dur a terme en relació amb l'avaluació preliminar de la iniciativa, la qual ha de tenir el contingut mínim que determina el propi article 66 bis. Pel que ara interessa, l'apartat 3.a de l'article 66 bis determina que es pot prescindir d'aquest tràmit de consulta prèvia si el contingut de la iniciativa que es considera d'aprovar és organitzatiu.

Així doncs, en el cas del present projecte d'ordre, en tant que es tracta d'una disposició amb un contingut organitzatiu, es pot prescindir i així s'ha fet, del referit tràmit de consulta prèvia.

2.2 Participació ciutadana (article 69 de la Llei 19/2014)

Quant al tràmit de participació ciutadana que estableix l'article 69 de la Llei 19/2014, la Comissió Jurídica Assessora s'ha pronunciat sobre la necessitat de fer-ne una valoració en el moment inicial de tota iniciativa normativa. Així, en el Dictamen 30/2017, ha dit que "Si bé, com s'ha assenyalat, la unitat impulsora de la norma ha complert l'obligació de difondre informació que imposa la normativa de transparència, no consta en canvi en la memòria general ni en cap altre document de l'expedient que l'Administració hagi valorat i ponderat la pertinència o no d'obrir, des de l'inici del procediment, el tràmit de participació ciutadana en l'elaboració de les normes al qual es refereix l'article 69 de la Llei 19/2014. La Comissió Jurídica Assessora ha assenyalat en diverses ocasions, entre d'altres, en els dictàmens 224/2016 i 241/2016, la necessitat que l'Administració instructora incorpori en la memòria general una valoració sobre les raons que han portat a obrir o no obrir aquest tràmit participatiu, als efectes previstos en l'article 69.1 de la Llei 19/2014".

Atenent el criteri de la Comissió Jurídica Assessora, es fa constar que els mateixos motius que justifiquen que no s'obri el tràmit de consulta pública prèvia, això és, el caràcter merament organitzatiu de la disposició projectada, justifiquen que tampoc no es consideri necessari obrir el tràmit de participació ciutadana que estableix l'article 69 de la Llei 19/2014, sens perjudici igualment del tràmit d'audiència que sí es preveu en els termes avantdits.

Judith Monje San Signat digitalment per
Judith Monje San

(TCAT) Data: 2024.01.29
12:38:23 +01'00'

La subdirectora general de Suport Judicial
i Coordinació Tècnica

La secretària per a l'Administració de Justícia